

Czy wyżej wykształcone kobiety rozwodzą się częściej?

Naukowcy od lat starają się zrozumieć, dlaczego niektóre pary decydują się na rozwód, podczas gdy inne nie sięgają po to rozwiązanie. Uważa się, że poziom wykształcenia kobiety może być jedną z cech, wpływających na prawdopodobieństwo rozwodu.

W dotychczasowych badaniach rola wykształcenia kobiet okazywała się niejednoznaczna. Niektórzy badacze uważają, że decyzja o rozwodzie przychodzi łatwiej kobietom wysoko wykształconym. Wyższe wykształcenie wiąże się z dobrymi perspektywami na rynku pracy, dlatego kobiety te mogą pozwolić sobie na poniesienie kosztów rozwodu i na życie w pojedynkę. Dzięki wyższemu wykształceniu kobiety mogą sobie również łatwiej poradzić ze skomplikowaną procedurą sądową rozwodu. W końcu, badania pokazują, że kobiety te w mniejszym stopniu ulegają presji norm społecznych, aby ratować małżeństwo „za wszelką cenę”.

Inni badacze, zajmujący się tematyką rozwodów, sądzą jednak, że wyższe wykształcenie kobiet powinno sprzyjać większej stabilności związków. Argumentują oni, że kobiety wykształcone mają nie tylko dobrą pozycję na rynku pracy, ale również na „rynku małżeńskim” i mogą wybrać takiego męża, który odpowiada ich oczekiwaniom, z którym stworzą szczęśliwy, stabilny związek. Kobiety z wyższym wykształceniem powinny także posiadać lepsze umiejętności komunikacji interpersonalnej, negocjacji i rozwiązywania konfliktów w związku. W końcu, kobiety lepiej wykształcone w mniejszym stopniu są narażone na trudności materialne, które mogą destabilizować związek.

Dotychczasowe badania nie pozwoliły na jednoznaczne rozstrzygnięcie, która ze stron ma rację. Przeprowadzone przez zespół FAMWELL analizy pokazują, że prawda – jak to zazwyczaj bywa – leży po środku. Zespół dokonał ilościowej analizy opublikowanych do tej pory badań (meta-analiza) na temat związku pomiędzy wykształceniem kobiet, a ryzykiem rozwodu. Okazuje się, że zgodnie z hipotezą Williama J. Goodego, amerykańskiego socjologa, relacja pomiędzy wykształceniem a ryzykiem rozwodu zależy od tego, jak powszechne i jak łatwo dostępne są w danym społeczeństwie rozwody.

Kiedy rozwody są mało rozpowszechnione a związane z nimi koszty legislacyjne, materialne i społeczne są wysokie, kobiety lepiej wykształcone są w stanie lepiej poradzić sobie z tymi trudnościami i rozwodzą się częściej niż kobiety gorzej wykształcone. Różnica ta maleje, gdy rozwody stają się coraz bardziej powszechne i mniej kosztowne. Wówczas również kobiety gorzej wykształcone i dysponujące mniejszymi zasobami mogą pozwolić sobie na rozwód. Dodatkowo mechanizm demokratyzacji „dostępu do rozwodu” wzmacniany jest przez rosnącą niezależność ekonomiczną kobiet. Wraz z rosnącą emancypacją kobiety z różnych warstw społecznych mogą łatwiej pozwolić sobie na rozwód i życie w pojedynkę.

Dobłą wiadomością może być to, że w pewnym momencie efekt wykształcenia zaczyna się odwracać. Gdy rozwody są powszechne i łatwo dostępne, wyższe wykształcenie kobiet zaczyna sprzyjać większej stabilności małżeństw. W nowoczesnych społeczeństwach, charakteryzujących się wysokim poziomem emancypacji, gdzie kobiety powszechnie pracują zawodowo, a rozwód jest stosunkowo łatwo dostępny, wysokie wykształcenie kobiet ma pozytywny wpływ na stabilność ich związków.

Anna Matysiak, Marta Styrac, Daniele Vignoli (Pełne opracowanie dostępne na stronie: http://www.sgh.waw.pl/instytuty/isd/publikacje/MatysiakStyracVignoli2011_ISD.pdf)

Warszawa, 12.12.2011